

Schakend Nederland - juni 1995

Peewee van Voorthuysen: Combineren

Het tiende AEGON-toernooi is op een vernietigende nederlaag van de mens tegen de computer uitgelopen: een kloof van 30 punten scheidde beide partijen. Dat had ik niet voor mogelijk gehouden, zeker niet na de eerste driedaagse. Met 2½ uit 3 bevond ik me net onder de top en was de achterstand van de mensen klein. In de tweede driedaagse sloegen de computers in de vierde ronde genadeloos toe en wist ik zelf 0 uit 3 aan mijn score toe te voegen.

Als verklaring wil ik graag Hans Ree citeren: 'De zwaktes van de mensen springen niet zo in het oog, zolang ze tegen elkaar spelen tenminste. In de strijd tegen de computer, die iedere concrete tactische fout direct afstraft, blijkt hoeveel fouten zelfs zeer sterke spelers zeer goede dingen zien. Daarbij heb ik me gericht op spelers van mijn niveau, tenslotte begrijp ik die het beste.

In de eerste plaats moet Nico Kuijf genoemd worden. Hij hanteerde het tweevleugelspel. Dat wil zeggen: centrum dicht en de mens op de vleugel, waar de vijandelijke koning staat, de computer op de andere.

Combineren

■ PEEWEE VAN VOORTHUIJSEN

Twee prachtige voorbeelden: hoe wint zwart in beide gevallen?

1. Hitech-Kuijf z

2. Tase R30-Kuijf z

Anne-Marie Benschop had spitsroeden moeten lopen op de Olympiade in Moskou en het herstel verliep moeizaam. Zij had ook last van een puur menselijk fenomeen: ijzer met handen willen breken. Daardoor bleef de beloning voor haar goede spel hier uit. In onderstaande stelling wist zij echter de computer het mes op de keel te zetten. Na een stukoffer heeft wit sterke aanval, maar hoe liet zij deze doorslaan?

3. Benschop-Chess Genius X w

Een andere Olympiadegangster, Esther de Kleuver, liet het spel zien waarom ze gevreesd is: onvervaard op de koning af. Soms compleet met torenoffer, zoals tegen Check Check, soms met rustige middelen, zoals hier tegen Hector 2. Een fan van mijn

rubriek overigens, de computer dan. Wit staat goed en kan hier de dame winnen, of extra pionnen. Helaas miste zij deze kans en werd daarna het slachtoffer van het Bronsteintempo (15 seconden per zet). Hoe had zij hier die ramp kunnen voorkomen?

4. De Kleuver-Hector 2 w

Sommige varianten liggen computers niet zo, met name daar waar wit compensatie heeft in de vorm van aanvalskansen op de lange termijn. Zoals in het Schots met 4. ... Dh4. Verdedigen valt dan zwaar, want het materiaal lokt. Zo ook hier tegen Heleen de Greef, een speelster die de aanval niet schuwt. Wat is de beste verdediging voor zwart: d6, Dc6 of 0-0?

5. De Greef-Check Check z

Evenals verleden jaar had ik bij een partij het gevoel tegen een sterkere schaker te spelen: Rebel van Ed Schröder. Twee onnauw-

keurige zetten vlak na de opening en zwoegend moest ik op zoek naar tegenspel. Hier dacht ik tijd te hebben voor tussendoor slaan op g3. Dat klopte niet en toen bleek eens te meer hoe goed computers gebruik kunnen maken van de onveilige stand van de koning. Dat bleek in de partij Quest-Nunn, dat blijkt ook hier: mensen kunnen hier heel wat van leren. Hoe toonde Rebel aan dat het zwarte slaan geen pas gaf?

6. Rebel-Peewee w

(Zie de bladzijde met oplossingen)

Schakend Nederland - juni 1995

Peewee van Voorthuysen: Combineren

COMBINEREN

Diagram 1: Hitech-Kuijf

1. ..., Lxa3! Het blijft merkwaardig dat dit soort zetten gemist wordt, daar waar computers zelf heel goed een onveilige koning kunnen bestrijden. 2. bxa3 Txa3 3. g5 Doet natuurlijk niets, maar ook 3. Db2 Da6 is kansloos. 3. ..., Da5 4. Db2 Ta2 5. Te3 Txb2 + 6. Txb2 Dc5 en 0-1.

Diagram 2: Tasc R 30-Kuijf

1. ..., Pa3 +! 2. bxa3 Tc3! Volgens de zwartspeler zat hier het probleem voor de tegenstander: deze stille zetten worden te snel uit de boom gesnoeid. 3. Ka1 Txd3 4. cxd3 Db5 5. Td1 b3 en zwart won snel.

Diagram 3: Benschop-Chess Genius X

1. Te8! Tc7 De enige verdediging tegen de dreiging 2. Txd8 + Dxd8 3. Te8 Dxe8 4. Dxd8 mat. 2. Txd8 + Dxd8 Na 2. ..., Kxd8 is het sneller uit: 3. Dxd8 + Dxd8 4. Te8 + Kf7 5. Tf8 + Ke7 6. Lxd8 en wint. 3. Dh5 Le7 Ook na 3. ..., Txe7 wint wit: 4. Txe7 Lxe7 5. Lxd8 Dxd8 6. De8 + Dg8 7. Dxe7 Dg6 8. Lf4 en wint. In de partij volgde 4. Lg6 Pd8 5. Te3 f5 6. Lxd8 Dxd8 7. De8 + Dg8 8. Txe7 Txe7 9. Dxe7 Pf7 waarna wit met 15 seconden per zet het eindspel nog uit handen gaf en zelfs verloor. Na direct 4. Lxd8 Dxd8 5. De8 + Dg8 6. Txe7 was dat vermoedelijk niet gebeurd, omdat het paard opgesloten blijft op de dame-vleugel.

Diagram 4: De Kleuver-Hector 2

1. Tg5! Dd6 2. Txf6 + Dxf6 3. Tf5 wint de dame, al is de stelling daarna nog niet meteen gewonnen. In de partij ging wit onder druk van de klok zwaar in de fout: 4. Tg6 Lf3 5. Td2 Dc6 6. Th6 Dc4 7. Td7 + ? 7. Dg6 + was het enige, al staat zwart na 7. ..., Ke6 8. Tf2 Dc4 9. Dxe4 Lxe4 10.

Oplossingen

Th4 Lc6 al erg prettig. 7. ..., Ke8! 8. Td3 gxf6 en wit verloor.

Diagram 5: De Greef-Check Check

Na 1. ..., Dc6? volgt 2. Txd7 met voordeel voor wit. De beste verdediging is 1. ..., d6! 2. Txd7 Le6, bijvoorbeeld 3. Td1 Pd7 4. Tg3 Pe5! en zwart heeft nog steeds een pion in de plus. 1. ..., 0-0? was de partij: 2. Tg3 Dh1 + Gulzig, maar 2. ..., Dc6 3. 0-0-0 is ook geen pretje. Wit heeft een beslissende aanval, bijvoorbeeld 3. ..., Te8 4. Pd5 Te6 5. Txd7 +. 3. Kd2 Dxd2 Nu dringt het door dat nemen op al wel erg snel naar de afgrond voert. 4. Tag1 Kh8 5. Txd7 Dd6 6. Dxd6 cxd6 7. Ld4 Pe4 + 8. Pxe4 en 1-0.

Diagram 6: Rebel-Peewee

1. Lxg6! Lxf4 2. Lxf7 + Kf8 3. Txd7 Lxd7 Tot zover had ik het gezien, maar ik had de volgende stille krachtzet gemist: 4. Tf1! Ke7 5. Dg6 Lxh2 + 6. Kf2 Lxe5 7. dxe5 c6 8. Df6 + Kf8 9. Lxe6 + Mist het mat in twee: 9. Th1 Lxh1 10. Pxe6 mat. Echt veel maakt het niet uit: 9. ..., Ke8 10. Dg6 + Ke7 11. Df7 mat.